

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

економіки та підприємництва

А.А. Брояка

«19» травня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні ради студентського
самоврядування факультету економіки та
підприємництва

Протокол № 6

від «23» березня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету економіки та
підприємництва

Протокол № 8

від «19» квітня 2021 р.

Вінниця 2021

Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Паламаренко Яна Вікторівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки та підприємницької діяльності, електронна адреса: yannetlamar@gmail.com

1. Опис навчальної дисципліни

ВК 2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства;

кількість кредитів ЄКТС – 5;

кількість годин – 150 годин, у тому числі 30 аудиторних годин, 120 години самостійна робота.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіокурсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами (інклюзивної освіти).

2. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, 2 курс, 4 семестр.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства належить до навчальної дисциплін обов'язкової компоненти, освітній компонент циклу професійної та практичної підготовки:

– при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Мікроекономіка», «Макроекономіка».

– основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Маркетинг», «Економіка і організація біржової торгівлі».

4. Характеристика навчальної дисципліни

4.1. Призначення навчальної дисципліни. Освітня компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентності – полягає у формуванні знань та навиків студента щодо питань організації та регулювання міжнародної торгівлі, включаючи сучасні механізми укладання міжнародних контрактів купівлі-продажу, а також довести основні теоретичні положення сучасної економіки до оволодіння студентами економічних спеціальностей; надати допомогу в започаткуванні у студентів навичок та вмінні використовувати теоретичний інструментарій в дослідженні економічної поведінки господарювання.

4.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо використання закономірності функціонування та розвитку сучасної системи зовнішньої торгівлі з урахуванням специфіки країн з транзитивною економікою, насамперед України, здатність проявляти ініціативу у прийнятті підприємницьких рішень, здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

4.3. Задачі вивчення дисципліни – теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформулювати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові компетентності (СК):

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

програмні результати:

РН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

РН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну

діяльність

РН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

РН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (hardskills): практичні навички (систематизація знань з організації торгівлі в сучасних умовах господарювання, використовується аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень), робота в команді (реалізується через: метод проєктів) та (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

4.4. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» належить до обов'язкових компонент. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: організаційну систему зовнішньої торгівлі; правові аспекти зовнішньої торгівлі; економічний інструментарій у зовнішній торгівлі; техніку та правила здійснення зовнішньоторговельних операцій, їх методологію та систему обчислення відповідних показників; нормативні документи, які регулюють зовнішньоекономічну діяльність підприємства; зміст та особливості планування, організації та проведення зовнішньоторговельних операцій в Україні тощо.

4.5. План вивчення навчальної дисципліни

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна Робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1,2	Основні напрямки і показники розвитку ЗЕД в Україні		2	16
3,4	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств	2	2	16
5,6	Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2	2	12
7,8	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності регіонів	2	1	16
9,10	Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування ЗЕД	2	2	12

11,12	Зустрічна торгівля як форма виходу підприємств на зовнішній ринок	2	2	16
13,14	Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності спільних підприємств	2	1	16
15	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон	2	2	16
Разом		16	14	120

5. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять та лекційних занять (опрацювання літературних джерел)	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Розв'язування типових задач та ситуаційних вправ, заповнення таблиць, моделювання схем, виконання тренувальних завдань, що вимагають осмислення, запам'ятовування і простого відтворення раніше отриманих знань	24	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Групові та індивідуальні творчі завдання (підготовка презентацій та доповідей за обраною проблематикою, розробка та захист проєктів, вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, таблиць)	46	4 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Контрольні роботи та тестування (опрацювання тестів згідно теми практичного заняття, самостійне розв'язування типових задач, письмове оформлення завдань)	30	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		120		

7. Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Козак Ю.Г., Sporek T, Molendowski E, та інш. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. Київ-Катовіце-Краків: Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
2. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Барановська М.І. Міжнародна торгівля: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2010. 441 с.
3. Козака Ю.Г., Логвинової Н.С., Ковалевського В.В. Міжнародні фінанси: Навч. Посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 640 с.
4. Бровков С.М, Руденко Л.В. Валютно-фінансові механізми в міжнародному бізнесі: світовий досвід та українська практика. К.: ТОВ. Агентство «Україна». 2001. 380 с.
5. Пуригіна О.Г. Міжнародні економічні конфлікти: Навч. посіб. К.: Центручбової літератури, 2008. 280 с.
6. Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. Підручник. К.: Либідь, 2005. 720 с.
7. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник. К.: ВНЗ Університет економіки та права КРОК, 2018. 698 с.
8. Гармонізація українського законодавства у відповідності з нормами і принципами Світової Організації Торгівлі. URL: у <http://www.legality.kiev.ua>
9. Вічевич А.М., Матвеєв М. Е., Максимець О. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. Львів: Афіша, 2004. 272 с.

10. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. К.: Знання, 2005. 168 с.

Додаткова

1. Zdzislaw W. Puslecki Current Trends in Foreign Trade Theory and Policy. URL: https://www.researchgate.net/publication/322285407_Current_Trends_in_Foreign_Trade_Theory_and_Policy

2. Sakhno Andrii, Oksana Hryvkivska, Iryna Salkova, Lesia Kucher Evaluation of the Efficiency of Enterprises by the Method of Analysis of Functioning Environment. Journal of Environmental Management and Tourism. Summer 2019. Volume X, Issue 3 (35). pp. 499-507.

3. Sakhno Andrii, Natalia Polishchuk, Iryna Salkova, Anatolii Kucher. Impact of Credit and Investment Resources on the Productivity of Agricultural Sector. European Journal of Sustainable Development. 2019. 8, 2. Pp. 335-345.

4. Andrii Sakhno, Iryna Salkova, Antonina Broyaka, Nataliia Priamukhina. A Methodological Analysis for the Impact Assessment of the Digitalisation of Economy on Agricultural Growth. International Journal of Advanced Science and Technology Vol. 29, No. 8s, (2020), pp. 242-249.

5. Andrii Sakhno, Iryna Salkova, Nataliia Polishchuk, Lesia Kucher, Inna Stashko. Efficiency of managing liabilities of enterprises of different types of economic activities European Journal of Sustainable Development. 2020. No.9 (1). Pp. 423-431.

6. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. Ірпінь, 2019. 410 с.

7. Ковальчук С.Я., Григораши М.В. Особливості експортних операцій в межах дії Зони вільної торгівлі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 9. С. 67-71.

8. Брояка А.А., Хаєцька О.П. Сучасний стан та тенденції інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств харчової промисловості. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2018. № 7. С. 53-64.

9. Брояка А.А. Аналіз основних макроекономічних індикаторів соціально-економічного розвитку України. *The problems of economy 2018*. №1 . С.42-49.

10. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С. Основи міжнародної торгівлі: Навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2005. 656 с.

11. Паламаренко Я.В. Концептуальні засади формування стратегії інноваційного розвитку підприємств АПК України. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 29. С. 91-100.

12. Салькова І.Ю., Санцевич В.О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2018. № 16. С. 790 -794.

13. Хаєцька О.П. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва в Україні *Економіка та управління АПК*. 2018. № 2. (140). С. 122-131.

14. Хаєцька О.П. Особливості економічного зростання в Україні та світі. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>

15. Palamarenko Y.V., Mashevskaya A.A. Research of financial and economic risks in the enterprise management system. *Colloquium-journal*. 2021. Vol. 16 (103). Część 4.P. 13-24.

16. Palamarenko Y.V., Mashevska A.A. Organization of retail trade in food products and ways to improve it. The scientific heritage. 2021. № 68 (68). Vol. 4. P. 21-34.

17. Офіційний сайт фахового журналу *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. URL: efm.vsau.org

18. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

19. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

20. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua

21. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua

22. Офіційний сайт інформаційно-аналітичного та експертного центра України в галузі зовнішньої торгівлі. URL: <http://www.dzi.mfert.gov.ua>

8. Методи навчання

- використання мультимедійних лекцій (вступна, тематична, оглядова, проблемна, лекція-діалог, пояснювально-ілюстративна лекція, лекція-дискусія, заключно-узагальнююча лекція);
- використання фліпчарту (проведення тренінгів, семінарів);
- розв'язання ситуаційних задач;
- круглі столи, економічні турніри, ділові та рольові ігри, що формують професійну компетентність;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розв'язання кросвордів відповідно тем;
- робота з менторами над інноваційними проєктами;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лабораторних занять – 50 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв'язування задач та ін.); рубіжний контроль (колоквіум у формі тестування) – 10 балів; показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності – 10 балів, підсумковий контроль, (екзамен в усній або тестовій формі) – 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи (колоквіуму).

9. Форми поточного та підсумкового контролю

- екзамен;
- тести;
- контрольні роботи;
- само презентації;
- презентації;
- самопрезентації;
- командні наукові проекти;
- самоконтроль;
- взаємоперевірка.

Шкала оцінки знань студента

Оцінка за національною 4-бальною шкалою	Рейтинг студента, бали	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A
Добре	82-89	B
	75-81	C
Задовільно	66-74	D
	60-65	E
Незадовільно	35-59	FX
	1-34	F

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування	Критерії оцінювання
90-100 %	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89 %	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

55-72 %	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54 %	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34 %	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15 %	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання результатів навчання

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	4
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (підготовка презентацій та доповідей за обраною проблематикою, розробка та захист дослідницьких проєктів)	15
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	4
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	5
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (підготовка презентацій та доповідей за обраною проблематикою, розробка та захист дослідницьких проєктів)	15
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності (участь у роботі наукових гуртків, конференціях, підготовка наукових тез, статей, доповідей тощо).	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – на екзамені.

10. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини відсутності на занятті, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Силабус погоджено

Гарант освітньої програми

_____ Брояка А.А.

(підпис)